

Meie Mats

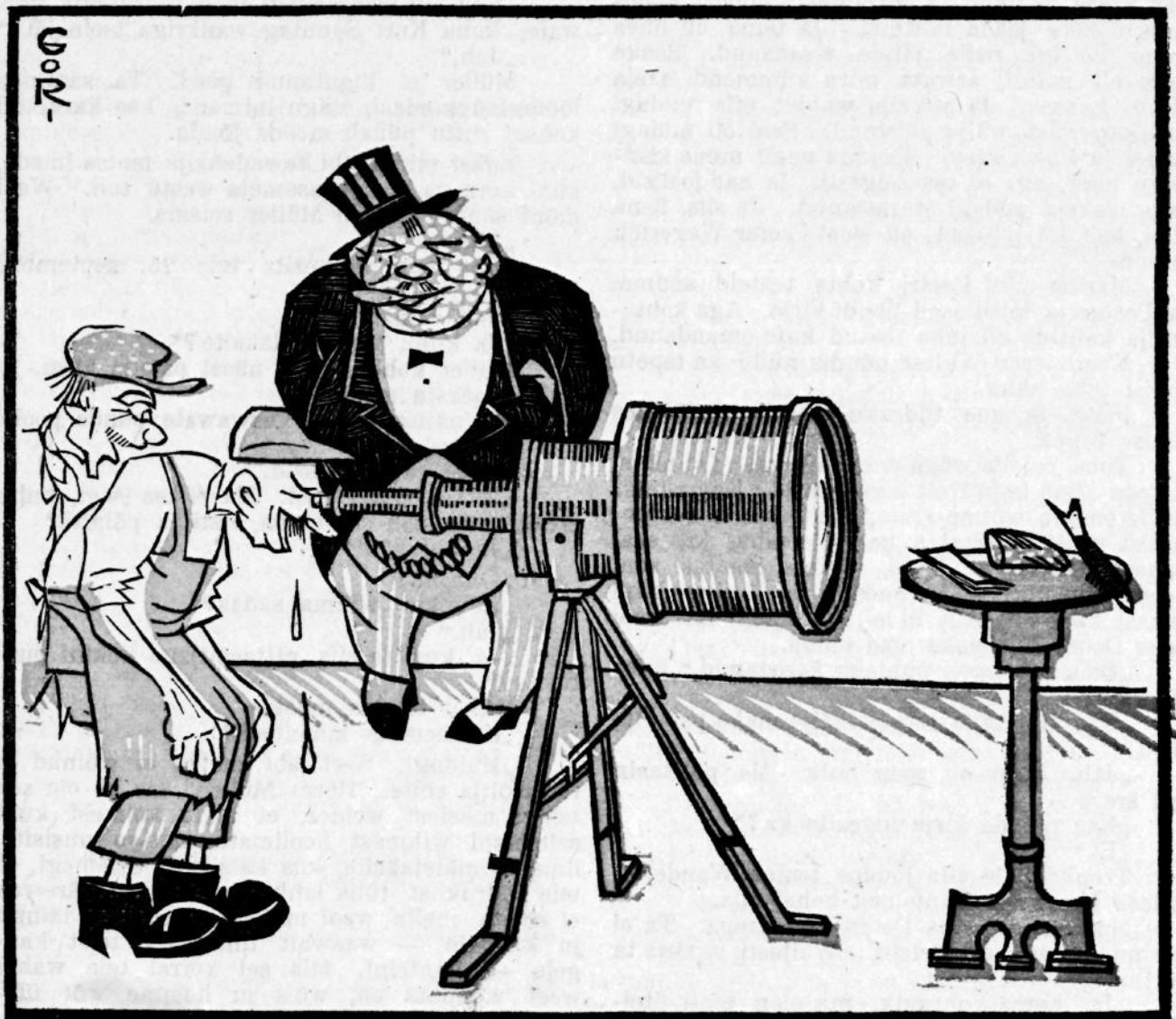
Toimetus ja talitus asub Harju tän. 46/15.

Nr. 70. (252)

Laupäeval, 19. juunil 1920.

Nr. 70. (252)

Streikoskop.

Et tööliste nõudmisi rahuldada, on wabrikandid määratumaid rahalisi ohwrid toonud ja suurepärase kiikri muretsenud, mille abil töölised ilma streigita palka ja tolduportsu suurendada wõiwad.

Prokuröör.

Lulise Westkirchi romaan.

(Järg 13.)

„See? Ei, herra kohtunik. Tema ei tee kärblaselegi häda. Ei söanda tuidki tappa.“

Kohtunik sirutas kella poole, et Marleni minema lasta. Seal ütles kommissar:

„Wahest wõib neiu Marlen meile ütelda, kes peale Johannes Mülleri weel „Poolkuus“ käis?“

Jah! Seda teadis Marlen selgesti. Sõrmede peal luges ta Siebenhauseni elanikud üles. Ja siis olid seal ka mustlased olnud, habemik mees ja naine kahe lapsega. Need olid kijas istunud ja ei olnud wihmast hoolimata ööseks jääda tahtnud. Ja tema oli ühes proua Pottiga neile järele waadanud. Raske pakk oli naisel, arwata mitu kümmend naela raske, kaasas. Ja aukude wahelt olla midagi kullakarwalist wälja paistnud. Seal oli midagi rasket ja kôwa sees. Tundus nagu mõne käsitasku lukk, aga ei tea selgesti. Ja nad jooksid, nagu oleksid midagi warastanud. Ja siis, üsna hilja, kell lõi juba 11, oli weel Peeter Wegerich tulnud.

Marlen pidi Peetri kohta teateid andma. Ja Peeter ja mustlased pandi kirja. Aga kohtuuriia kahtlus oli juba teatud kaju omandanud.

Kommissar Walter nõudis nüüd ka tapetu endist tuba näha.

Fieke ja uue tüdruku saatel mindi üles katuse tuppa.

Tuba paistis wäga puhas olewat. Oli näha, et teda alles hiljuti oli korraldatud. Kommissar laskis endale wõtme anda, tõmbas sahtli kummutist wälja ja waatas ka selle taha, kas seal wahest paberit ei leidu. Prints waatas seni woodi läbi, laskis põrandale ja lükkas kapi seinast kaugele. Aga ei leitud midagi, mis weel oleks Doora Marhenke oma olnud.

„Olen toa hästi puhtaks koristanud,“ ütles tüdruk.“

„Kas ei jätnud teie eelkäija maha paberid, kirju?“

„Jah, kirju oli suur hulk. Ma põletasin nad ära.“

„Kas mõnda kirja lugesite ka?“

„Ei.“

Trepist jälle alla jõndes teatas Wanderer, et lesk Marhenke Bantelnist kohal olla.

Nuuksudes astus Doora ema tuppa. Ta ei oodanudki, mil teda küsiti. Waljusti hakkas ta kurtma:

„Ja, herra kohtunik, ma olen alati ütelnud, minu Doora on hea ja armastab oma ema. Aga nüüd on nad ta weel surnuna halwaks teinud. Ütlewad, et ta ära jooksnud ühe mehega. Ja nüüd, nüüd puhkab ta metsa ääres mulla põues.“

Aga mingisugust mõistlikku wastust ei olnud ta suust saada. Pool wägisi wiis Wanderer ta toast jälle wälja.

Printsiga sosistades, nõudis kommissar, Johannes Müller saatku neid weel kord seda teed mööda, mida mööda ta 25. septembril käis.

Wandereri najale toetades, wankus Müller lödwalt ja waikselt ees. Herrad tema järel. Prints ja Tüngen olid wiimased.

Schweckendiek ja Walter ajasid juttu. Teised waikisid. Päike seisis juba kõrgel ja säras pilwedeta taewast. Noor rohi lõhnas. Kollased liblikad heljusid nagu koondunud tuled mustade tiiwade wahel ja rohelistel lehekroonid sirasid.

Kohtunik jäi seisma.

„Siin siis pöörasitegi teelt tüdrukuga kõrwale, kuna Kurt Sonntag wankriga teele jäi?“

„Jah.“

Müller ei liigutanud pead. Ta sammus lõõtsutades edasi, nagu inimene, kes kardetud kohast ruttu püüab mööda jõuda.

Edasi mindi läbi kewadehalja metsa imede, kuni korraga tihe kuusemets wastu tuli. Weel mõni samm, siis jäi Müller seisma.

„Siin.“

„Siis siin lahkusite teie 25. septembril Doora Marhenkest?“

„Jah, siin.“

„Ja kuhu teie siit läksite?“

Müller kokkus. Ta näost paistis hirm.

„Jooksin metsa.“

Ta näitas kingul kaswawate puude poole.

„Wiige meid sinna.“

Müller raputas pead.

„Ei tea enam teed. Ma ei tea isegi, kuhu läksin. Jooksin siia-sinna, risti ja põigiti.“

„Ja õhtuni?“

„Õhtuni.“

„Ehk küll wihma sadas?“

„Jah.“

„Ja kus te siis rattasõitjaga kokku puutusite?“

Müller tuletas meelde.

„Kahtlemata maanteel.“

„Muidugi. Sest läbi metsa ei wõinud ju rattasõitja sõita. Herra Müller, kas ei ole see teilegi meelest weider, et kella kolmest kuni seitsmeni wihmast hoolimata metsas luusisite, ilma et mäletaksite, kus käisite? Ütlemeegi, et teie tüdrukust tülis lahkusite, aga see ärewus ei seleta meile weel midagi. Doora ei läinud ju kaugele — waewalt tunni tee teist kaugele — Bantelni. Mis sel korral teie wahel weel wõimata oli, wõis ju homme wõi ülehomme weel wõimalikuks saada — mis?“

Müller silmitses kohtunikku sügawas mõttes:

„Ma teadsin ometi, et see wiimane kord oli, mil Doora Marhenket nägin.“

„Teie teadsite seda? — Jah, aga kust, kudas? Kust wõisite teie 'eada, et Doora Marhenke juba paari tunni pärast pidi surema? Tüdruk oli ju terve ja priske — eks?“

„Ma teadsin, et ma teda enam ei näe,“ sosistas Müller. „Minu süda ütles seda mulle.“

„Aga te peate isegi tunnistama, et see etteaimdus vähemalt wõõrastaw on.“

Müller nikutas pead. Aga rääkis üsna rahulikult:

„Ma mõistan, mis herra kohtunik mõtleb. Mõistan wäga hästi. Ka teised inimesed on niisugust juttu rääkinud. Mina olla Doora nende oma kätega —“ Ta tõstis käed üles ja silmitses neid. „Ja kui te seda arwate, herra kohtunik, arwake, minul on see üks kõik. Mina ei küsi enam midagi — ei midagi!“

Kohtunik, kommissar ja Tüngen läksid Mülleri seltsis jälle Siebenhauseni. Prints soovis weel metsa ja hauda näha.

Pooltundi hüüjem tuli temagi „Poolkuusse“, lõõtsutades, higi otsaesisel.

„Kas leidsite mõne jälje?“ küsis kohtunik. Prints raputas pead:

„Ainult kaks iseenesest mõistetawat asja leidsin ma,“ tähendas ta.

„Ja need oleksid?“

„Mõrtsukatöö ei ole tehtud ei noores metsas ega ka Bantelni pool. Sealt ei oleks surnukeha saadud põllule wiia ja seal maha matta. Kui Doora Mülleri seltsis tõesti sinna läks, kuhu meile näidati, siis peab ta kahtlemata üks tagasi tulnud olema. Ja selleks pidi tal wististi põhjust olema. Suur warandus käes, ei tee noor tüdruk asjata jalutuskäiku. Kui selle põhjuse teada saaksime, siis oleks meil wististi ka wõti selle kuritöö lahendamiseks käes?“

„Ja mis arwate teie selle põhjuseks olewat?“ Prints pea wajus longu.

„Ma ütlesin ju, et ma sealt midagi uut ei leidnud. Järeldan seda ainult sellest, mis meil juba teada on.“

„Ja teie teine järeldus?“

„Koht, kuhu Marhenke maetud, on Siebenhauseni juures ja mitmelt poolt nii ülenähtaw, et wõimata oli surnut päewal maha matta. Kui Doora tõesti päewal tapeti, siis maeti ta alles öösel maha. Wäga wõimalik, et ta alles öösel tapeti.“

„Ja mis te sellest siis järeldate?“

„Et mõrtsukas öösel wististi weel kord metsas käis.“

„Noh, seda tahan ma silmas pidada, herra Prints.“

Ta kutsus kordniku ja käskis Mülleri isa ja tüdruku kohale kutsuda.

Tuli kreisi arst. Ta oli surnukeha läbi waadanud ja laskis oma tunnistuse protokolleerida:

„Surmapõhjus: kahtlemata kägistamine. Önnetus wõi enesetapmine wõimata. Raskeid

sisemisi ja wälimisi wigastusi ei ole. Kergemaid wäliseid wigastusi pole mädanemise tagajärjel enam selgesti tunda.“

„Kindel on,“ seletas kohtunik, „et kuriteo korda saatis inimene, kes tüdrukut selgesti tundis ja keda ta ei kartnud. Tugew ja elulustiline neiu ei oleks wõõrast ligidale lasknud. Ja siis oleks wõitlusekära kahtlemata ka ligidale tee peale kajanud?“

Paul v. Tüngen oli konjakit tellinud ja tühendas klaasi.

Kordnik teatas, et isa Müller ja Mülleri tüdruk kohal on. Wana Müller, walge peaga wanamees, astus tuppa, nägu nagu puust nikerdatud.

„On teil weel meeles 25. september, herra Müller?“

„On, herra kohtunik.“

„Mis asi sundis teid seda päewa meeles pidama?“

„Sest päewast saadik on minu ainus poeg haige, haige herra kohtunik! Tema oli küll juba lapsena iseäralik, aga paranes aastate jooksul, kuni ta wiimasel aastal õige tragiks sai. Ja mina oleksin ka ühe silma kinni pigistanud, sest et ta tüdrukut nii wäga armastas ja et see ta terweks tegi. Ta on ju mu ainus. Minul pole süüdi, ei. Aga see tüdruk ajas ta hulluks, ja nüüd on ta otsas. Ükski arst ei suuda teda enam terweks teha.“

„Jutustage meile, mis 25. septembril sündis?“

„Noh, meie wõtsime kartulid. Mina olin põllul ja ootasin poega, aga ei tema ei tulnud, ega tulnud.“

„Millal ta siis tuli?“

„Nii umbes kell 11 öösel wankus ta tuppa, silmad leekisid ja waewalt jalul seistes. „Isa,“ ütles ta, „nüüd on kõik otsas, ja sina oled süüdi.“ „Poiss,“ wastan ma pahaselt. Tema aga kisendab: „Kui sa õigel ajal oleksid järele annud, isa! Aga miks ei annud sa järele — miks? Isa! Isa!“ „Poiss,“ wastan mina, „ole rahul, ma annan ju järele. Wõta ta!“ Tema naerab metsikult: „Jah, nüüd! Nüüd, kui kõik juba hilja on!“ Siis wiisime ta woodisse, Marie ja mina, ja Marie tegi talle weel teed.“

„Kas keegi öösel tema juures wiibis?“

„Seda mitte. Ta jäi warsti magama.“

„Ja öösel ei kuulnud Teie ka midagi?“

„Mina magasin ju ka.“

„Millal te tema juurest lahkusite?“

„Kell wõis pool 12 olla.“

„Ja millal nägite teda jälle hommikul?“

„Kell kuus, siis tuli ta jälle wälja. Aga ta wahtis oma ette ja ei rääkinud midagi. Ja ei töötanud ei sel päewal, ei järgmistel päewadel.“

(Järgneb.)

Märkused.

Et maailmas imefid juhtub, on wähe usutaw, aga et linnawalitsus „Grand-Mariina“ omanikuks kogemata sai, on siiski tõenäolilik. Ja mis ja ikka mehega teed, kes wõlgades sipledes üle piiri sääred teeb ja „päranduseks“ suure „teatri“ jätab. Kuulda on, et linnawalitsus selle üle pead murrab, kuidas teatrit ülewal pidada, sest kulud on suured.

Noh, awagu kino kõrwale tšhefiteimapoe, ah mis, piirituse-müügi, sest see saab nii kui nii warsti wabaks ja kohe summad käes.

Tarwis on Cesti asju tafa ja targu ajada.

*

Elu on nüüd kirjuks läinud; kes weel on häid aegu näinud, need ministrid, linnaisad, siia juure mitmed lisad kaubajuntest rühkijaid, sakste saapapühkijaid. Ega nüüd ei hooli keegi kirjandusest, ja ka seegi läinud rappa omaga „Odamehe“ lipuga. Kunst on praegu hirmus kole, kallid, mida kuulnud pole, sinu hing nüüd tahab muud, kui et näha wintis kuud, näitelawal maalit risti, äraigand kupletisti; waid ja püüad unustada oma maise käidud rada, wiinatšhekid, suhkru, saia, kitsaropalise, laia, ja kui õnnestab sul asi, kohe suwitama kasi.

*

Söögimajade ja restoraanide pidajad on otfustanud söökide hindasid tõsta. Nii wõetawad nüüd lõuna eest 20—30 marka. Aga mis oli enne paremat? Ei julgenud sajamargalifega kafeesse minna, sest sellest oli wähe. Nüüd wõta terwe warandus kaasa.

Maise ja lapsed kah. Anna panti, enne kui jüüa saad. . .

*

Kui lehest sa mõnikord loed, et üürida wälja on poed ja laudad ja hobuse tallid,

mis muidugi hirmasti kallid, siis kargab sul wihasse hing, ja tunned, kust pigistab hing, sest ühtegi korterit saada, wõid kohad kõik läbi ja a'ada. Nii järgneb, et kortrites praegu meil elawad loomad peaaegu.

*

Et halb on meil tšhefiga piim, teab igaüks, Jüri ja Siim, et antakse leiwaga pooleks nüüd saia, kuid meile jääb hooletaks pead murda: mis tähendab see? Ja kroonuwiin lahti saab tee. Wast tähenda wõiksin küll seda, ei süüdistata tohi kuid teda. Nii järgneb, et siingi on „wodka“ me linnal üks wäike „prihodka“.

*

Piirituse müük algab juba lähemal ajal. Wiinapoodide ees saawad seisma suured pikad sabad. Palju on nende seas koolipoisja, kellel elumagedus piina teeb. Tacwis on elu roosilifeks teha. . . Aga riik annab ainult haljast, selget ja läbipaistwat. Omal ajal oli denaturaat küll rohakas-lilla — aga seda nüüd saada pole. Samagonn on ju poole parem! Nii siis, piirituse sappa!

*

Laemadega tuleb igapäew mitmesuguseid kaupasid kaugelt mere tagant: kiwisüsa, puuwilla, rukkijahu, saiajahu, hambaharju ja terwe rida kristlasti wõdralt maalt, kes siin misjoni tööd tahawad teha. — Wast loodame (ja see lootus ei tohi mitte luhta minna!), et sarnaste kristlaste töö tagajärjed ei ulata mitte üksinda „Waba Maa“ 5000-margalise trahwimiseni, waid ka sel tagajärjel — tšhefisaia kõrwal leiba saame.

*

Tallinna konkahobu riismete koosolek oli eila õhtul. Arutati selle kurba saatust ja arwati, kas mitte wõimalik pole Kadrioru teel kronisid sõrkima panna. Otsusele ei jõutud. Nagu pärast selgus, tuli sarnane kindluseta seisuford sellest, et worstimabrikandid worstide hindasid tõstsid ja konkahobud paremaks pidasid foolikates ringreisu teha.

*

Balti muusikaline kloun.

„Nüüd on see laul moodis, siis mängime seda!“

Gestikeelsete pealkirjade üle Tallinna kinodes tõstab „Tall. Teat.“ suurt lärmi. Need olla hirmus segased, keelewigadega ja moonutatud. Selle asemel, et nutta, nagu draama „nõuab“, pahvatab ja tahtmatast naerma.

No — olgu peale! Matsil on üksdik, mitu keelewiga kinolindil on ja kuidas see „keel“ väljanäeb, kas kaltsukorjaja setukese oma või mitte, aga peaasi — kinode ukseid on nüüd kinni ja sa seda wigast keelt enam ei näe.

Oh, küll see keel nüüd kõlbaks!

P. S. Praegu töötab „Pasfaash“, aga ilma keelewigadeta.

*

Põlewiki proovimiseks tehti neil päevil lõbusdit Põrgu. Kui rong Tallinna jaamast ära sõitis, oli tal peal kaksteistkümme ministrit, kümme inseneeri, 7¹/₂ ajakirjanikku ja üks abjukütja.

Prooviti järele, et terwet rongitait mi-

nistrid ja ametnikka ka ilma põlewivita põrgu wõib läkitada.

Nagu „Kaja“ kuulub, kaotatavat tootlus-ministeerium ära. Toita ju kedagi pole ja kellegil toitu ei ole. Mis jaoks siis sarnane tühipaljas ministeerium. Parem selle asemel kohwimaja avada.

Inglise lehtede teateid mööda on Egiptuse puuwill viimastel nädalatel tugewasti langenud. Langemine olla nii tugew olnud, et kõit eesolewad marodöörid, kaupmehed, räimekunin-gad ja muu seas kaks juuti surmawalt pigis-tada olewat saanud.

Taewake, oleks see Gestis juhtunud!

Keegi tootlusametnik kaotas leiwatshelikid ära. Önnelik leidja wõib need oma'e pidada ja nende wastu tootluswalitsusest saiajahu osta.

Platsmuusikat ei ole. Harjumärama mäel muusika — nugade kõlina saatel. Pardon! Siin pole mitte nugadeheitlemisega tegemist, waid üks eht, peenem sajamargaline õhtusõök! Smelik! Sarnase juba küllalt kalli kõhu-täie kõrwal kõlbaks ka wäntorel... Dswi.

Katsteist peatüki Pärnu

Wies peatüki.

Armas Mats!

Sa pärid minult õhuposti teel, mis ma Pär-nus teen — kas oleu rätum-dega spekuleerima hata-nud wõi walmistan kroonwiinamüüja eksamit wastu? Ei, armas praalinnlane, seda ma ei tee!

Pearäimerõõwli Jõõpa kõrwal ei ole ma midagi ja kog-nud monopooli kandidaate on siin ka rohkem kui Siin Seenul kawal-era.

Pealegi tegi hiljuti Rääma wõlwanem pus-kariprüulija eksamit ära — ja niisuguste isandat-ga ei suuda ma wõistelda.

Ma ei tee praegu mitte midagi, waid laman nurgawõõdis. Olen wiimse wõimaluseni haige. Ära kõhku ja arwama hakka, et mul mõni Karufelli wõi Kule tänawa Biescheni juurest saadud haigus on. Ei. Mul on muudu lihtne soetõbi. Üks wäike plekiline soetõbi. Sa ei usu? — Jumala eest! Aga see on jälle üks isefaraline soetõbi. Uus sort. Aga teeb hirmsat waewa. Kuid selles ei ole

jugugi walgeristi wen-laseb süüdi. Ei. Need on wõga korrekst härrad, käiwad oma „koll-egare“ poolt ellu kutsutud „Kanna Kõrvis“, telliwad tunc mehe peale pool pudelit U ssaakti kwasst, kulube pe-ile waatamata ja kulutowad noorte plitade serwi oma tsaria-gse kälgedõmisega eht mängiwad ajawittels mõne armuli'e ksil alise prouakesega supeluspargi wailfemas pöö'saste labürindis otshko't mujude p ale. Soojatõbe neilt pra-gu külge saada on wõimata, küll aga tasutüüsilust. Nad arstiwad endid küll sellega, et kõit oma Jüri ristid, mida mõnel üle koh kumne on, algajatele kangelastele maha müü-wad — kuid see aitab wähe. Ka „Jüri“ ilma ristita ei taha igakord aidata. Soojatõbe sain ma mere äärest. M-il on siin laialt moodis „pleegita-mine“. Wis talke organi'mid mere ääre kuumale liiwale ritt ja lastakse kõit haigusid ja patu hatfil-lused wälja pleekida terawate päit se kirtse all. Et mu lah'a teha wõlwide wahel seda wa patul-ft laun's kogu on, siis tahtsin ka mina sellest pabast wabaneda ja hakkasin end s's juhtes pleegitama, kuid et mul kogemust wähe, siis läts asi hullusti ja päite kiskus noba natul'se seljast maha. Ja nüüd on asi kole. Ei wõi magada ei wõi kõia, ei wõi püsti olla ega istuda. Jhu on punas'id plekla täis, teha'õõjus on kolos'saalne, särk pigistab ja pea huugab ot'sas, nagu püstari apparaat. Wäewa läbi istun kaelani weetonnis ja keedan perenaisele pesuwett. U's läbi ja läbi näost sinine lugu. Ja nahta tuleb iga poole tunni järele seljast küünra wiisi. Sügisel laien enes le sääres'apad ja wihma-luue teha. Aga fiiski, eht see küll walus sport on, wõistid ja, Mats, rahwasaadikutele ettepaneku teha, et nad, kui puhkusele tulewad, endid ka pleegitama hakkaks — siis lähel'id sügisel's naha hinnad oda-waks ja meil oleks palju ilusat toor'satnet wälja-maale wedamisel's. Ka on see poliitikameest'le hõwa nahaajamise abindu, sest warsti on parla-mendi walmised ja nahta tuleb jälle nii kui nii ajada. Ja p-ale niisugust naha ajamist on ka kõige mustem monsi-ur täiesti punane — wähe-malt wäljaspoolt. Soowitan. Ja siis, tead sa, Mats? Pakt õge oma sul-pead kolkku ja sõida mõ-nels ajaks Pärnu. Ma tean, ja oled tüüp, kes terawaid üleelamist armastab. Ja seda wõib sa siin wõrdlemisi odawalt saada. (Muidugi, kui sa oma elu litga kallist ei hinda). Kõige parem abi-ndu sell'ks on — wäljasdit roh'liste. Et ja sellest huwitawast ja jalust rahwast ekspedit'sjonist wäitfe pilbi saaksid, kirjeldan sulle üht wäljasditu, mis Melipühil Tammiste kääru toime pandi. Soõndu!

Wäitfe taitse ninaga weoaurula'wa külge on lai lobi kinnitatud. Sinna'saunast on aastased wihad kolkku korjatud ja lobja kähpuude külge naelutatud. See on tehtud publikumi esteetilise maitse rahulda-misel's. Kõgu see ujum's unalawa seisab silla ääres.

Muusika mängib ime'stamiswäärt surmapõlg-tuse ja eneseohwerdamisega ja wäljasõidu korralda-jad müüwad niisama enna'sjalgawalt soowitafel'e „rohelise tsheka.“

Ja soowijaid on palju.

Kui laevaloos ja lodi rahvast täis, päästetaks otjad ja ковчегъ hakkab mööda laine kükruksid ronima Tammitse tšoru poole.

Paari tunniga on pool wersta jöidetub ja laadung laeb end jöetalbale.

Muusikafloor oisib löige tolmufema toha wälja ja laeb loob lahti.

Wöfapataljooni mehed lööwad pubelid lahti ja kallawad rohelist löhnawat märjul-ft lörist all.

Tönis teeb naietega nalla ja selgitab poliitika-meestele sotfialdemokraatide takfikat.

Teiselpool löge mängib Uulu Peter suurtele pealinn sakstele lööfapilli ja aitab aega löbusasti mööda saata.

Wäite hakkab looja poole pugema ja paljude pubelidprade möistus kipub ta pubelwinnade wahle looben-ma.

Sitt ja seal oisib möni mehifem mees nuga, et sellega oma poliitikat kaitsta ja kui ta seda ei leia, siis katsub wastafele oma programmi rustatega selgitada.

Algab wastastikkune propoganda ja mahategimine.

Keegi hükkab miilitfot, kuid seda ei ole. Wähemalt niisugust miilitfat, kes selle „f-aduswastafef agitatsjooni“ maha suruks. Wäikimate pagunitega miilitfad ei tee aga niisuguse asjaga tegemist. Nad on „prikstawid,“ kuid see on „kardawoi“ afit Nad istuwad rohelifel murul, rohelifed kapad kullas ja mängiwad pitawurrulife Wene löftriga witfkaarti durafut.

Wiimaks algab tagafiföit.

Rahwas tormab laewa. Metsa jääwad ainult „ööpiku“ armastojad.

Paew ja lodi on rohelifi täis. Kolmas wile. Selgub, et kaptenit laewal ei ole. E. stafte wile wile järele öhta. Rahwas muutub närwilifets. Oksitafse löit korfnad, pingialufed ja lipuwardad läbi — kapten jääb kadunuks.

Wiimaks, poeletunnilife ootamife järele, tuigerdab kapten pödfafte wahelt wälja. Ta on täies purjus. Gest nina lainetab, laadung on suur ja rool ei taha söna kuulata. Ta wähendab auru ja hakkab silba mööda laewa ronima.

Beel möni wäike „korralbus“ ja laew hakkab tuigerdama. Tee peal komistafse paar lorda pöhfja wajunud laewatereede oifa, aetafse paar paati ümber, wöi tehtafse nendega midagi sellesarnast ja löbulis lastafse laew lödige lödjaga täiel aurul wastu sadamafilda.

Öufes hirmus segabus. Käfipund ja postid murdumad, laew wajub küljeli, inimesed karjuwad, kaotawad külmawere ja kübarad-mütfid. Nooremad roniwad nagu ahwid fillapalka mööda fillale ja jostfawad tagafwaatamata kojupoole. Möni söimab kaptenit ja juhatab teda Noa laewa, boggeri eht tallalaewa peale. Paar plikat nutawad, et nad suure ehmatufega enneaegfelf sünnitand. Möni asjatundja korgab ligi, kuid seal selgub, et lugu sugugi nii hull ei ole, waid onult wäike harilik ja igapäewane „desfant,“ mis pefus wälja läheb.

Rahwa meelepaha on suur.

Wäata, niisugufid sündmuft wöid, ja, armas Mats, fiin loogu oma olemasolemifega kufafa elada. Wöta jalad f enlaste ja tule!

Ka panemad eht prikfim heb sulle möne paraabi toime ja Sorentis lam ndob nii et „purelli plats“ tajab:

„Joondu, marsh! . . . Waade paremale poole, marsh! . . . Paigal seista, marsh! . . .“

Kena afit.

Ka teewad sulle eht ühe „balli“ lah, kus ja oma fifemist tulek hju kufstutada wöid wäga kufstutawate webeliffubega.

Wödie seba asja järele.

Einu Gori.

P. S. Ole nii lahte ja küfi mön-elt seadufemehelt seletust järgmife asja üle:

Kas on laps, kelle isa wäljamaa alam, ta wäljamaa alam wöi ei ole. Paljud Wärru „koolt-plikad“ tahawad selle üle selgufele jõuda.

Seefama.

Päewasündmufte menüü.

Ikka enam langeb mark.

Taewas teab, kust saadaks kark, mis tal aitaks longata, et ei hoopis lange ta kraawi ilma abita.

*

Kaubandus kui peata sukk.

Wöi, mis imet teebki kukk?

Pole wist ka ärimeeski.

Rahades ta küll kerenski,

aga näeb, missugu kanu

kogub ta nüüd oma manu.

Kas tal waja ka presenti . . .

kas ei juude saa litsentsi?! . . .

Näeb, kui kõrgel örrel läab

wöi ka werisulgi jääb.

*

Kesse elab, see küll näeb —

tulewik suurt imet teeb.

Karjalapsed kaowad ära!

Uue aja algupära.

Rikkamad, need lähwad kooli,

Waesed aga, neist ei hooli

seadus demokraatlik kange,

waesed lapsed wiiaaks wangi,

et ei kooli nemad lähe,

et neil selleks jõudu wähe.

Saunik, koolita, kas jõuad? —

Wöta wastu lapsel' rauad . . .

*

Tahtsid wanast saada kortrit,

ringi uitsid — aknal eks silt.

Hiljem muutus asi pahaks,

korter muutus kurjaks nahaks,

Wahetatud osad.

(Lähema tulewiku pilt.)

Talusulase palk on suurem kui ministri oma. Ajalehest.

Talusulase wäiksem suitsetamise tuba.

mida tuli wenitada,
sokutajaid meelitada.
Tuli raputada kukkurt,
anda jahu, liha, suhkurt,
anda puid wõi ober-osta,
sisseseade ära osta,

tütar ära kosida —
kosisid — mis teha — ka . . .
Aga ikka ühtesugu
hullemaks läab kortri lugu.
Nüüd, kui on sul kortrit waja,
ei saa muidu, osta maja . . .

Wahetatud osad.
(Lähema tulewiku pilt.)

Ministri saal, magamise-, töö-, söögi- ja wõõraste wastuwõtmise tuba.

Ah, pardon, see wahel ka
ikkagi ei awita —
kortrid sees täis kuhjaga,
üürnikke ju wälja 'i saa! . . .

*

Kinod olid pesad soojad,
linna-kassa raha toojad.

Küllalt sai, weel enam tahtis
ja protsenta juure ahmis.
Kinod said liialt pinni
ja nüüd panid ukseid kinni.
Linn ei saa nüüd mitte mõhki,
ahnus ajab lõuad lõhki.

*

Paljud meie ärisildid,
uulitsate seinapildid,
olgugi, et puhtad uued,
aga wead — sead suured!
Nagu wanastki meil nähti —
maaler poeg ei tunne tähti!
Ja nüüd kritseldab, et waat —
Wanal turul „Söögi saat“ . . .
Uudis „Buttet Kadriorg“ . . .
Häbi pärast silm on märg.
Önn on weel, et wäljamaalsed
pole keeles „informaalsed“.
Siiski . . . kirjutaks café
ka kaks „f“ -i ja kaks „e“.

Kas siis terwishoid ei tea ka,
et meil tänawail Sahaara?
Räägitaks, et tema wistist
nõnda hoida oma terwist,
et ei tulla uulitsale —
tolmus ots wõib olla hale! . . .

Wälja wärske seadus anti,
mis meil riiwab „Wirufronti“.
Nüüd see asi kõik legaalne,
ja nüüd tõeste anormaalne,
kui ei lubata meil maja,
mida „kasarmuks“ on waja.
Nüüd, kes a'awad kurja juuri
meil с почетом pannaks puuri,
kuid kes lendwad läbi öö,
neile julgest külge löö.
Seadus ses ju nõnda selge,
nagu gaasituli walge.

Tuleb sui ja tuleb palaw.
Päike kuumust maha kallaw
waatab, mis teeb Eesti riik,
kellel otsal higitilk.

Balsami sai riigimure —
Soome tunnistas de jure.
Warsti tnnnistawat ka
Eestit Nikauragia.
Aga suured riigid — tuusad —
puuduwad weel nendelt wiisad.
Eesti riiki waatlewad
nagu maanteel käijat nad.

Walitsus on päris hädas,
streigiga on asi mädas.
Ahwarda wõi ülespuua,
ikka tahab kõht neil süüa.
Ja ei streiki lämmata
saa küll kaelakohtuga,
kui ei leita muud ust, treppi,
et wõiks rahu kokku leppi.

Wana Tartu jälle elaw,
iga ilmakaarde kõlaw,
awab Eesti wäljawaadet,
teeb me riigile reklaamet.

Wiina keelu rahwahäaletus läks wussi:
olla allakirjutanud mitu Jütsi, Jussi,
kelle hääl on allapoole nulli —
seaduslikke hääle õige wähe tuli
selle tõttu resultaadiks wälja,
et polnd kinnitust neil pantud alla.
Mitmel pool ka olnud naljamehed —
saatnud tagasi nad aina puhtad lehed.

Ei plakaat meid awita:
„Wilja alla meil kõik maa!“
Kui on tingimised narrid.
Kuidas rohkem põidu harid,
kui, näe, rekwireeritaks
ja see tasuhinna taks
madal nii, et otse hale . . .
Kuid mis makstaks wäljamaale?
Ses see me poliitika
käib, kui tita niidiga.

Kiwilombi Ints.

Smelit reis Narwa.

Spetlitats manits-misels ülespannud
Hans v. Käff.

3

4. Linnapea.

Sammusime aegamööda linnawalitsuse poole.
Bõhjalainud armees ohwitserid, elegant Inglis
frenshides, keepisid seintele kino-kulutusit. Hermannit
tornist tuntuus härmoonika mäng ja wilebe duett.

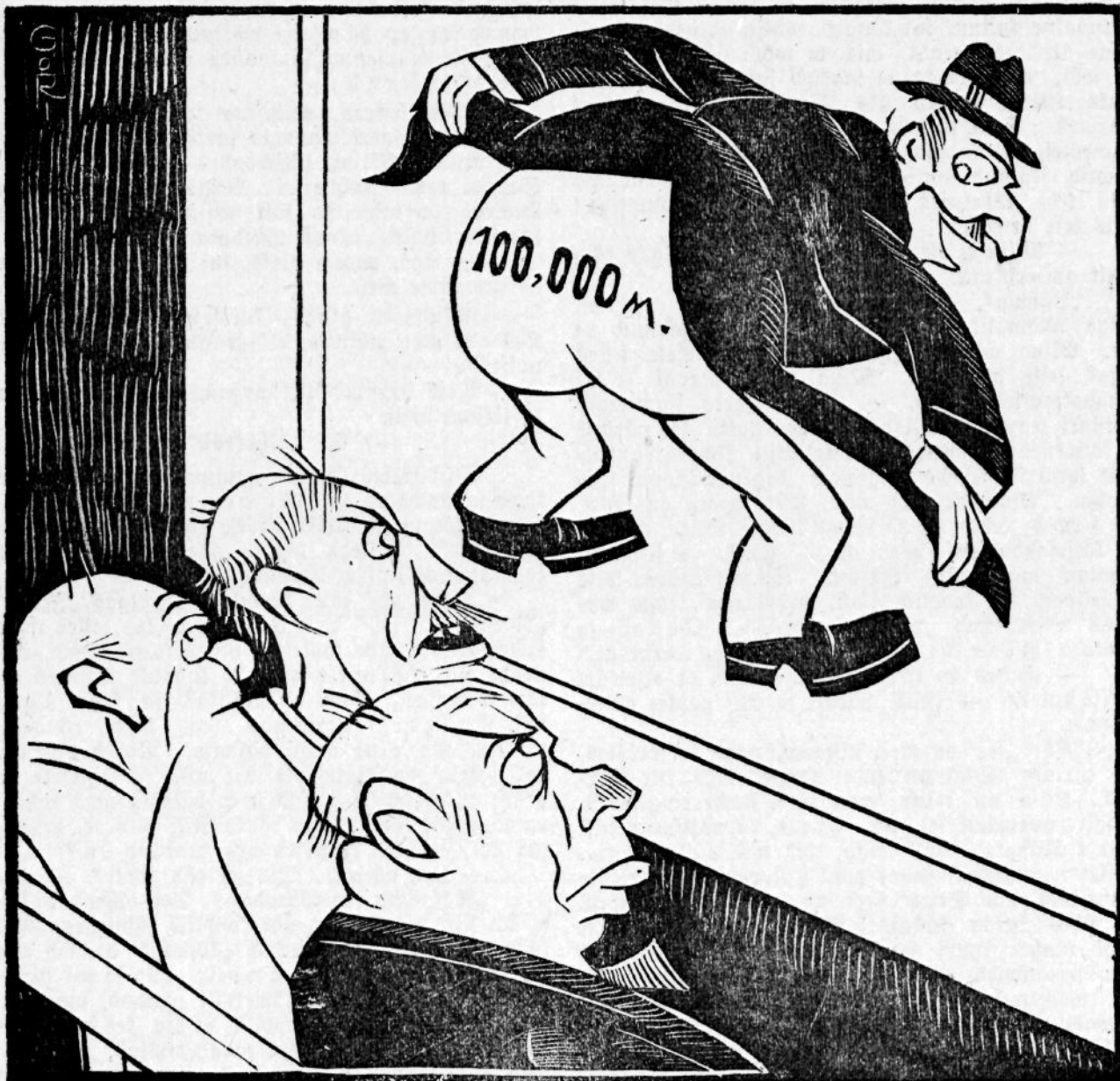
Pirale jõudes andsime omad kaartid nägusa
preili kätte, kes linnapea kabinetis kadus, järele
jättes erutama odor di femina . . . Uste taga oli
minutiline waitus, siis ajalehe krabin ja jälle wait-
tus. Preili tuli tagasi, tegi meile ilusa kumarduse,
tusjuures tema kleidi ouverture mulle kaks ilusat
walget ja ümargust lainet näitas, — ja palus sõkse
astuda. Lõksime. Linnapea, elegant noormees,
pani lõhnaõli klaasi laua peale, astus meile wastu
ja ütles:

„Sind terwitame, habemeta Dante,
sind, keda tundis ainult kinofilm,
kes kinkis meile Narwa ühe tanti, —
näib eluselt udeb minu fotiaalne film!“

Siin segasin mina ennast, wabandades, wahela
ja palusin, et meie juturajamine mitte nii amelik,
waib enam sõbralit oletks. Pealegi unustasin ma
ameeriklastele ütelda, et meie linnapea ühes sell-ga
ta wäitset wiisi luuletaja on ja teatawal möödul
niisuguste kalduwuste all seisab. Linnapea aga
palus meid istet wõtta, laotas meile ette laua peale
Narwa linna plaani wälja ja ütles:

„Grand-Duratshina“.

Tallinna linn on „melikul“ kombel „Grand-Martina“ kino omanikuks saanud ja nüüd võivad linnatsad meelelahutuseks huvitavat naljapilti „Direktor Barkan ja 100,000 marka lõbustumaksu“ waadata.

„Mu herrad! Ma arvan, et kõige parem on, kui teie kaarti pealt ühe asutuse ehl koha näitate, mis teid huvitab, siis võiks ma kohe plaanikindlalt teile tarvilikke seletusi anda.“

„Meie sooviksime,“ tõltsin ma ameeriklase sõnu: — tutvuneda esmalt linna tähtsamate asutustega, sanitaar-olud ga, teie ligemat: kaotustega linna majanduses, koolide olug ja n. e. Mis maha see, näituselk fiin on?“

Vinnapea vaatask kaarti peale ja ütles:

„See on just sama maha, kus meie praegu istume. Selle maha väärtus on ainult ajalooline,

muudu pole ta suur asi. Anumid on tantsum foots liig: väikeled, iseäranis veel siis, kui palju rahvast tuleb. Midagi ei ole halvemad, kui ja masurka ajal mõne armastaja paari peale lendad! Masurka on ikkagi üks kena tantsum, iseäranis Wenjamsky masurka. Et tea, millest tuleb see nimi „m surka“? Bist sõnast „masuuril“ . . . Aga, teate, mina isiklikult armastan rohkem waltserit ja Chovin'i waltsi tantsum ma kohe à livre ouvert. Ah joo! See maha, kus linnawalitsus asub, on wõga wana. Tema pidulik nurgatüvi panemine oli sel ajal, kui Gustaw Adolphi ratsapükside tegumist poolt teist

lorda lapiti, nagu seda Jbsen tõendab Järgmine maja kaartil, ristiga märgitud, on kiril. Kui intellektuaalne kultuur nii kaugele välja areneks, et inimene kindlasti teaks, mis ta mõib teha ja mis ta ei mõi, mida uskuda maksab ja mida mitte, siis saaks sellest hoonest üks tõige parem tantsumaal Narwas. Seal tähtsaks siis, tantsumuures, noortel inimestel, ütlema, atavismil mõjul, müstilised emotsioonid, segatud ilmliste huvidega noore, paenduma neiu teha läheduses . . . Seal oleks h a tantsumida! Mis teie arvate?"

— Mina ei ole kirikus tantsumuud, — algas tärsitult ameeriklane.

"Subage", ütles linnapea rõhuga: "see on väga mõistlik, seni kui teie Narwas elanud ei ole. Mina aga, kui linnapea, luban enesele selles asjas teie arvamise. Mina pean, olgugi et see paradosaalselt kõlab, — tantsumu ühelt suuremaks kultuuri teguriks. Misparast? Praegusel ajal närhub ja õtveneb inimene. Kapitalistlike imakorra kultuur viib inimesesoo tingimata degeneratsioonile hädaohtu. Minulene abi nõu selle vastu on sport, sest terwis lehas on ka terwe hing. Tõige esimene ja kättesaadavam asi on — tantsum. Seltpärast rõhutan ma tantsumu tähtsust. Siinapidades tõite ülesvalpood ette toodud olusi, on Norwa linna walitsus otustanud "pimedas pargis" tantsumuplatsi ja lollakoda hitada, kus noorsugu mõiks jalgu teerutada."

— Kudas on linna kanallatsioon ja wewärk fäsefe tud?" — ütles pärast mõllest pauset ameeriklane.

"Kõik see on meil niisama, nagu Mereklüas, mu herrad. Seal on suwel parem elada, kui Narwas. Külla on täitsa mere sees, ümberringi wesi, mingit wewärki ei ole turwis, k nalifatsioonist w el räkimata: tuul wiib kõik wee pal minema. Mäletan, minewal suwl pani "Norwa Seharjaste Umbertoot mise Seltis" seal ühe pidu toime. Tantsum oli ühes heina künis. Mina wälseerisin kolm ringi ümber kuuri ja pea hakkas pööritama. Et seda parandada, tegin ma weel teine kolm ringi, aga wastupidi — ja pea pööritas ikka! Ta widi ju wastupidisest teerutamisest seisma jääma! Üle ülbse — ilmas on palju seletamata nähtusi."

Müiwilsi juttu ajades läks aeg, kuni lõunani. Wiimaks tõusime üles ja mõisime läbarad.

— Uskuge, herra lord-mier, et teie tutwus mulle isedraalifets auts on — ütles ameeriklane: — Merci bien! — „Pas-de-quatre!" wastas linnapea.

5. Muuseum.

Teine päew, see oli 1-el mail, saime kusse Narwa keskkooli õpilaste pidu õhtule. Olime juba hästi linnas ümberwaadanud ja meid huvitas nüüd fänsse seitskonnaga tutwust teha. Põdul saime mele linnapeaga kokku ja jutustasime temale omi muljeid Narwast: Ameeriklane, kui suur wana kunsti sõb r oli isedraonis Peeter-Sunn: maja üle walmustatud, kus sees nii palju ajaloolisi wäärtasju, mõblifsi, grawüüre, portiflaoni, ajaloolisi seinapilte ja n. e. Minul ne asi kurwastas ameeriklast ja nimelt see,

et selles majas kõik aklad puruks pekstud ja lahti seiwad, kust wihm ja suits fäse tungwad ja kalli wanawara öra häwitada mõiwad. Sõnnels oli linnapea ise muuseumi ja koolide ülewaataja ja an is selle kohta seletust:

"Mu herrad, muuseum on selle turwis, et inimesed hõlpsasti waadata saaks, mis seal sees on. Kui aklad katti on, tähendab — oli seda turwis. See on rahw tahtmine. Mina ei lähe selle wastu. Pealegi ei toha ju kõik usfesse minna, mõni soowib, lihtsalt, aklad waadata."

— Aga, parem oleks, kui ikka aklad ees oleks — arwamine meie.

"Misjooks aklad, kui seal sees keegi ei ela? Kas te olete näinud, et furnule prillid pöhe pannakse?" —

Meie leidime selle argumenti ümberlülitamata ja lätsime saali.

6. „Ühistöö“.

Siin trehwassin ma ootamata ühe wana tutwata ja auwäärt gentlemanni. See oli Narwa turu-spekulant ja alikae hõõrse kuningas „Kosfoglaasfö-Jegor". Sellega tegime meie ühe ringi saalis ja peatasime ilust daamide gruppe ees.

"Siin on mu herrad" — algas „Jegor": "Norwa Ühistöö" daamid ja need, kes selles sfääris liiguwad. Nende toalettid on niisama lenad, nagu nende naiselik meeldiwus ja lubatud piirides erutaw mollatus. Siin on lehatas ja kena õgdest lest, Balzac'i ajajärgus, seal teine, 15 aastat wanem, aga mitte palju halwem. Nimid pole tähtsad: need unustate nii kui nii. Teie näete tergesti, et kaelotifesid kus need daamid oma raha ja muud pudikraanti, nagu teaturatik, puuer, maarjalää ect, et need kotifesid öra kulunud on?"

— Ja, näeme. Mis see tähendab?"

"A? Mis see tähendab? See tähendab seda, et kui siin mõni suur, ühikondlise tähtsusega, pidu toime pannaks, siis tulewad „Ühistöö" daamid appi. Muudugi, igakõik tahab p renain: olla ja nii ütelda, seda „põdräädi", mis puhwetisse puudub, oma kätte saada. Siis on siin moodiks, et see, kes oma rahakotti kõige kõwemini wastu maad wistab, „põdräädi" oma kätte saab. Samuti wahetasid wanast juudid Palestiinast saapaid, kamba tegemise juures."

7. Toitlusamet.

Edasi wiis meid „Jegor" ühe kena, wurrubega herra ette ja ütles:

"Selles isikus näete teie energia ja enesefalgamise kehastust. Haruldane: essemplaar! Kes pakub rohkem? Kõik toitlusamet seisab tema peal, ehk ta küll ainult raamatust kinni peab. See on wana Greeka — ilma aususe täüp! Seltiskonna huvide kaitsemise juures ei tunne tema sugulust ega sõprust. Kõigile on Narwas teada, et tema oma enese näise kottusse kaebas, sest naine teenis temaga ühes ametis ja luges kontf-leis töb ajal lehte ja raiskas linna aega. Profess oli ja naine istub praegu kinni. Fiat justus, pereat mundus."

8. Kunst ja altruism.

Siin on teile üks peoga katsutaw idee, et kunst ja altruism käsitäes käiwad, ütles „Rosso-glaasõ-Jegor,“ meid ühe nne gruppe juurde wies: „Siin on meie Muusika Instituudi asutajad — iland Niimann, endine Katerere kübarsepp. Teie wõite ehk küsida: misjuguine loogiline side ehk sõndus on ühe wilitaabu ja Beethovi ni sondaate wahil? Seda mina ka ei tea, ega käesolewal juh-tumisel peame asja peale, à priori, nagu looduse ime peale waatama. Edasi — siin on meie balleti tantšijanna. pr. Blanche, tema annab pl. stila ja wõimlemise tunde koolides ja ka eraldi. Siin ei ole mitte põhjusewõite „искусство для искусства“, waid — „искусство для всех“. Aga kui palju seal tõstki kunsti leidub, on küsitaw. Seda wõib teile linnapea ütelda, tema tunneb tantšu wärki.

Mis puutub ega altruismisse, siis on siinjuures t. ie teenistuses hra Kudakow. See oli noores põlmes suur naiste ilu austaja, mitte ainult teooriselt, waid ka tegeliselt. Kui suuri tõikumisi see austamine rahwa armustikus ellu tõt, on raste üteld, seda peab tema Reporello täest küsima. Iga tahes on tema inimlikum, kui Don-Juhan oma armu-
mureste wastu oli, sest Kudakow hakkas enne sõda sõhte suuri, kaheatnaga telliskimi maj. ehitama, mis weel praegu Narwa linna plaani peal nime all „Институтъ для благородныхъ дѣвиць“ näha on. Kas teie wõite wee tõrgemat altruismi praegu se aja inimeste juures leida?”

* * *

Ameeriklane oli wäga huwitatud tõig. s lega, mis ta nägi ja kuulis. Tema jääb minu juure Kreenholmi elama, kuni Narwas jälle midni kont-fert tuleb. (Edpp.)

Nokatonked.

Nagu puuderdatud daamikene rinnapiimaga, nõnda Eesti kimbub oma monopoli wiinaga. Seda antaks joodikule hambarahaks, et tal samogonn teeks südame siis pärast hoopis pahaks.

Ainult puhtast wiinast joodikule jatkub wähe, ja kui tuur on peas, eks siis kõik sodi alla lähe. Kuidas wõitled nüüd sa samogonni wastu? Kuidas wiid sa puskarpruu ilt ära wiina plasku? Kuidas selgeks teed, et „walewiin“ on siin, kui ta puskar sama selge, nagu kroonuwiin? Ei siis enam näe wist trahwide paraadi — iga kodanik meessoost peab ära tooma wiina kaarti —

nõnda kuulutakse lehes.

Julgust saanud pruulid puskart tehes.

* * *

Me rahwakastid näitwad pilti imelikku. Eesõigustatud rahwaklassi on meil mitu.

Suur kapitaal see õigustab meil angeldajaid ja kaitseb neid. Ei trahwest saa ne' maha lööjaid. Maaliitlasi, hallparunid — ne' jõukus Eesti uhkus — ka õigustab üks tegur suur — see „suurte ninade“ soe tutwus. Nii kaua, kui on Eesti, on ka onupojad ja „suurtel ninadel“ maal „padajanni“ toojad.

* * *

Kui mõnda asutusse waataks läbi pilu, siis naerataks ja mõtleks: „Küll on elu! Nii palju daamikesi . . . klassikõlinat on mõnes kohas enam weel, kui kirjamasin-klõbinat.“

Kui aga luulesilmil kaed, siis asutus, kui paradiisi aed. Seal iga Eewa ametnikul pakub oma õuna, ja see ei jõua ära oodata, mil kätte tuleb lõuna, sest riigirahwas on kui abitu ja segab asjatalitusega. — nii häbitu! . . . Kuid proosa see, et kõik ei ole Eewad. Nii mõnigi neist selle tõttu sunnitud on andma serwad, et palk ei elamiseks ette löö. Ja silmategemine asutuses toidab enam weel, kui töö.

Kuid on ka prouakesed-onutütred, neid pahandad, kui Eewa ütled. Mis teewad nad — see juba ime. Nad kuulsustawad asutuse nime.

Kiwilombi Ints.

Meie aja õppurid.

1. õppur: „Meil wõetakse füüsika tundi-dest elawalt osa, mitte keegi ei puudu.“

2. õppur: „Tähendab, teil ollakse huwita-tud füüsikast?“

1. õppur: „Mis, kurat, huwitatud! . . . Mitte keegi ei salli teda! Aga waata — meil annab füüsika tunda pagana kena preili . . .“

Jüts: „See elu läheb koolis niimoodi iga-waks — tarwis on õige mõni ring wõi ühing asutada.“

Ats: „Mis te seal siis tegema hakkate?“

Jüts: „Kui rumalasti sa küsid! . . . Me walime ringile juhatus, juhatus korraldab pi-dusi, pidudele kutsume Mannisi ja siis — hõissa — saad näha alles, mis tähendab elu! . . .“

* * *

Tallinna õpilane: „Mis sa sest uuendud keelest õige arwad?“

Wõru õpilane: „Mis ma arwan? . . . Ei muud midagi, kui et enne meie pidime õppima Tallinlaste keelt, nüüd Tallinlased õpiwad meie keelt.“

Irn.

Kadrioru kirjad.

II.

Kui wanasti tahtsid Kadriorus paar tunnikest mööda saata, siis oli kerge asi Wana turu laelas karata kontowagunis, kus aset wõtnud peenitised härrad ja prouakesed, wiimastel isgi mopfid bagaafhina süles, po sellid, noored prellid jne., ja lasta ennast sõidutada Kadrioru, kuna waguni rütmilist meeremine roobastes, hobuse sõrkimine ja „aifakella“ kõlmin sulle magusat unelaulu komponeerisid. Ja sädam-rabus jõudsid õnnelikult Kadrioru.

Müüd on olud muutunud. Uja halastamata hamma on näinud endised mälestused ja kontakohu kohta liiguvad ringi mitmesugused muinasjutud. Narmamaanteel ei ole seba juurepärast kontaktide sõitu. Kadunud on endine elamus, mille sünnitasid kutsarid platjutawate piitsad ga, neid lastes langeba nagu rahesadu kронide selga — kронidele, mis juba sel ajal luu ja nahk, — kadunud wäliskõneline ambruskondse wäljõidu humoor kontakowagunis.

Eedawõrd on ajad muutunud, et ja ilma tundmusteta pead mööda pikka Narmamaanteed kõmpima, enne kui sulle läbi udu ja tolmü Kadrioru kätte paistab. Ja selles ongi seisukorra lahendamise sõlm: see tükk maad loob imekiirelt jalge alt, olgugi, et sul Kadrioru jõudes jalad wolutawad ja ja tahtmatult kontakohuse kurba saatust meele tuletad.

Mii siis — kontakohu on meile surnud. Tema mälestus ei kustu linnaelanikkude seas ja hoolimata worstidest, misjulguse labasuseni kontakohu on wiidud, leiame end tulewikus õnnelikuna: kui linn endale elektri tramwai saab, siis kutsume ellu endised hobud ja paneme nad appi kunstilisele wärgile.

Uga senni, kui pole saawutet see „perpetuum mobile,“ kui kowane alles kawatsustes, — senni istume Kadriorus mere ääres eht — parem weel! — pargis pöösa oll ja laulame:

Oh Kadrioru, su puude wilus
on istuda meil nõnda ilus,
kui tahab tappa igawus —
siis wõtkem appi armastus.
Su rinnal puhkab Balti meri;
liiw tuislab pargis filma teri
ja õhtuti weel muusika
meil weidi lõbutegija.
Kui ämaraks ju muutub taewas
ja kodus wanaeit on waewas,
et tüttart pole kodus weel,
siis, tea: ta Kadrioru teel
a'ab poist ga na' pisut juttu,
mis k'rgem elne, unub ruttu.
Oh noormees waitne, et sul leibus
siin mõni n'iw, kes wast peidus
küll oli sinu hinge eest —
ja otst tuuma neuu seest!
Ent Kadrioru on püha tempel,
kus mattub igapäine krempel —
sest tunne noorus, waimustust
ja Kadrioru armastust!

Kuid unub noorelmehele idaalise armastuse idoloogilist ideaal — äkki liad enese kabe neuu saatel laial lõnniteel, mis wiib kaugele Ruskalka poole. Oled siis unustanud, palju kaks kord kaks on; kirud ennast kui kõige ogaramat matemaatikust; lastid waimus sadada endale taewast pähe tultseid nuge: aga saatust ei heida ormu ja sa wiidud kogu õhtu ära Kadrioru tumedate pärnade, tammede ja puude all, millel nime ei tea, alles halb botaanika tundja. Siis räägitwad need tumedad puud sulle salalist muinasjuttu: et kord, alates lastiste kobaratega aasta-wanritega ja lõpetab eila õhtu, neil wailhetel pinkid-l istusid paarikesed ja ajasid diplomaatiat ja poliitikat, sest need kaks asja käiwad ikka käsitäes, nagu wana Ritzberg oma „Rosjafõibus“ ütleb. Kadrioru — see on elegiate allee; unistuste saar; k'he ja poole tunni pikkune ajawitte koht koolilikkadele teist klassist, musude registreerimise-hüroo; ja kõige lõpuks ilgagi „grüüne“ alewitantedele ja rahameestele. Dõwi.

Narwa Napoleon.

Jans v. Käll.

Kes ei tunneks suurt prantsuse keisrit Napoleont? Tema on iga lapse kuulnud. Tema mälestust ümbritsewad legendid. See on kõil loomulik ja arusaadaw. Uga ebaloomulik ja arusaamata on see, et Eesti publikum kõige suuremat undist ei tea ja mina olen walmis wanduma Jumal teab, mille juures, et imekikumat asja wälkesees Gestis raske leida on! Uugu seisab selles, et keiser Napoleon oma wana kaardiwäega Narwa tulnud on.

Napoleon on juba pikemat aega Narwas, aga ei ajakirjandus, ega feltõkond tee temaga tegemist. Ignore ritatse. Ugeja eht tah. b temast midagi kuulda? Olge lahted: Napoleon ja tema kaardiwägi ei ole enam need, mis nad olid! . . . Kustunud on mündritelt hiilgaw kuld, walgeb suled kübaratelt pudenend, wälimus — demokraatlik. Ja mis kõige kurwem — wana Napoleon on ise wäga murtunud. Suurest, legendaarsest wägimehest on wälte kriukamees saanud. Seda on kerge mõista: õhtõkond muudab inimest. Juba sada aastat elab suur keiser rahulikkü bürgeri elu, nagu kaks wälkesees puuris, laada tsirtuse balag anis.

Napoleont sõjalil waim on pital rahuajal naljakate kriuka tempude peale ällälainud, mis, muidugi, wäga kurb nähtus. Mii, näiuseks, läib Napoleon Narwas, pikkfilm käes, trumm taenia all ja riidleb kardawoiga, kes teda ära tunda ei taha. Kui ta mõni kord pikkilmaga mänguajade kaupluseesse waatab ja seal tinatõdati korratult seismas, eht koguni pikali maas näeb, läheb ta wihafelt magasiini, istub trummi peale, käeb risti rinnal ja hakkab kaupmeest sõimama:

„Moodu kiem! Kas need mõned sõbdatid on! Mis! Mõhmad peawad kõigil wõbl olema! Olete päwäkästu laulnud? Weh! Kalliseed! Kes lubas mille

kalifeest kanda? Pange see solbat vüsti, kes maas wedelb! Minu juuresolekul joonult maas olla! Waawahi korraldage oma komando, ehk muidu ma trahwin teid. . ."

Kaupmees waatab imestanult: ta ei tea, et see suur keiser ise on.

Keiser arm-stab firgeid joone. Kui ta Narwas, tee ääres wiltum junub poste nägi, arwas ta need joobnud soldatid olewad ja kärtis:

"Sfirgelt siis! Montrus!!"

Sigemale tules nägi ta küll, et need puupakud olid, aga — olles harmooniline omas iseloomus, prassis edasi. Misparast ta seda tegi?! Wana sõjawaim weel weres. Aga waesed postid ei ole ju süüdi, et linnawalitsus neid ära ei paranda.

Niisugused tujud ja teguwisid on tema truu kaartimäe natuke ära tüütanud, sest — отъ великаго до смѣшнаго — только одинъ шагъ. Seda näitab järgmine juhtumine.

Näädigitakse, et Napoleon ennast wahel ka meie sõjawäe asjadesse segab. Ei tahaks küll uskuda, aga fakt on, et tema meie piirivalwe poissa kontroleerimas läib, kas nad ka õigesti omi kohuseid täidawad ja mõnda hangeldajat läbi ei lasse. Näädigitakse, et Napoleon ise, erariidib, patitene seljas, Wenemaale pugeda on lastunud, soldatitele raha on andnud, ja kui need tema läbi lastid, oma sulega kaabu põuest wälja wõtnud, pähe pannud ja ütelnud on:

— Mina olen Napoleon. Kudas teie tahtsite mind läbi lasta! Kas niiviisi kohuseid täidetakse? Teie nimed? —

Poisid aga naerwad. Nemad teawad ainult oma Gesti ülemust ja Napoleoniga ei ole neil asja. Ja nad ei usugi, et see Napoleon ise on. . .

Niisugused Napoleoni weiderdamised tüütasid wilmals piirivalwe soldatid ära ja kui nad teda said, et Napoleon neid jälle „kontroleerima“ tuleb, tegid nad niisuguse nalja:

Napoleon, erariidib, wana kaabu peas, pakk kaenla all, tuleb piiri poole. Soldat hüüab:

„Seisa! Kus ja lähed?“

— Wenemaale tahan, lasse läbi, — ütles Napoleon.

„Ei saa. Koliista tagasi!“

— Subage ikka . . . mul wäga tarwis. —

„Ära pirise, lasse jalga tagasi!“

— Kuule, solbat, mul on wäga tarwit ast: ma maitsan. —

„Eheh! Kui palju annab?“

— 1000 marka. —

„Mõlakas, s'leega hakkas ma ennast määrima!“

— 1500 marka! —

„Nuru ära, kuuleb ja! Fjüit!“

— Pea-pea! Ma annan 2000. —

„Ära aja kärpseid pähe! Utsu minema!“

— No. 2500. —

„Kät titlarööpalise käsi-sortiiri!“

— 3000 marka. —

„Kolmtuhat marka! Sm! No, anna raha ja wõid minna.“ Napoleon maksab raha ja lähed. Waewalt saab ta kümme sammu üle piiri, kui soldatid järele jooksewad ja teda tagasi toowad. Napoleon protesteerib:

— Mis? Raha wõtate, aga l'bi ei lasse! —

„Mis raha! Kät Narwa tagasi!“

— Andke raha sita, muidu ma ei lähe! —

„Ah fina ei lähe! Küll meie sulle kurabi spekulandile näitame! . . .“

Ja poisid klobiwad plüssi pärade ja leppibega Napoleoni nit, et wana wiltkaabu tolmab. Wilmals rabeleb keiser lahti, wõtib oma sulega kähara põuest, pan b pähe ja ütles:

— Mina olen Napoleon! —

„Mis see loeb! Napoleon! Wot kas üks nalja nina,“ ütleswad poisid ja näpeldawad keisert edasi.

— Pidage, mina olen Napoleon ja tulim teid kontroleerima, kas teie omi kohuseid ka õigsti täidate.

„Waat, meie praegu sulle näitame, kudas kohuseid on ta wis täita ja kui sul laternad filmade all on, siis näeb ja paremini. Tule komendant, saab näha, mis kontrollöör ja oled. . .“

Poisid tõulawad Napoleoni põlwebega tagant ja weawad kraetpiibi linna.

Kirjawastused.

H. v. K ä k k. Kahjuks ei jõudnud eelmisse numbril. Nüüd ilmub korralikult nagu tšeki-sal.

L a o s, — ah —. Ei lähe.

S a l a p ü k s. Tõsi küll, paugud käiwad, aga asja ei saa. Wast kirjutate enam tusedamalt.

R a m l i J u k u. Nüia pritsimeeste „Jonn“ on iga-tahes huwitaw, aga suitsune „pritsi-saal“ küll ei lähe.

A. T a m m o. „Mälestused Pärnust“ liig romantiline satüür. Muu kraam wast läheb.

N ä g u r. Soowite, et teie kui autori nimi saladusse jääks. Wast oleks parem, kui terwe see muinasjutt haridusosakonna juhatajast oma teada jääks, „Matsi“ lugejal ei ole sellest kasu. —wl.

Soowitaw näitelawadele.

Materjaal segaõhtuteks.

Lõbus näitelawa.

Monoloogid, deklamatsioonid, laulud, kupleed, kõned, westelood, soolunumbrid iseloomukujutustest ja mitmesugused naljakad ettekanded.

Kogunud oma repertuaarist Aleksander Trilljärw, „Estoonia“ teatri näitleja.

Pealadu „Teaduse“ raamatukaupluses Harju ja Rütli tän. 46/15, Tallinnas.

==== Hind 20 marka. ====

Suvine idüll mererannas ehk näha on, aga näppu ei saa!

Järgmine „Meie Maa“, nr. 71 ilmub laupäeval, 26. juunil.